

Stortingets utdanningskomité

Vår dato:

19.10.2021

NHO Reiselivs innspill - Kunnskapsdepartementets budsjett 2022

NHO Reiseliv takker for muligheten til å komme med innspill til neste års budsjett. Vi er den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for reiselivet i Norge med over 3 500 medlemsbedrifter. Vi er tilknyttet Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) som er den største interesseorganisasjonen i Norge, og vi arbeider for å sikre våre medlemmer arbeidsvilkår og utviklingsmuligheter som styrker reiselivsnæringen, som fortsatt opplever konsekvensene av stengte grenser og utsatte bestillinger på grunn av pandemien.

Våre hovedmomenter til kunnskapsdepartementets budsjett er:

- Treparts bransjeprogram for kompetanseutvikling bør tilgodeses bransjer som har blitt særlig rammet av pandemien
- Øremerke 100 millioner kroner til utstyr i yrkesfagopplæringen
- Tilskuddet til tiltaket Fagbrev på jobb bør økes
- Utvidet og forsterket tilbud om Vg3 i skole for dem som ikke får læreplass bør omprioriteres
- Sikre videreføring av pilotprosjektet "Vi inkluderer" for å forberede unge jobbsøkere til arbeidsforberedende trening

Treparts bransjeprogram for kompetanseutvikling

Bransjeprogrammet for reiseliv inngår som et av fire programområder i det såkalte Kompetanseprogrammet, og ble etablert våren 2020 for at bransjene får tilgang til relevant kompetanseutvikling. Bransjeprogrammet for reiselivet har vært en suksess; tilbudene kom raskt på plass, har vært populære med mer flere enn deltakere gjennom året, og gjør at reiselivsnæringen sannsynligvis har fått et tilfall av faglærte – midt i krisen. Dette viser både hvor fruktbar modellen med partssamarbeid på kompetansefeltet er, og hvor stor viljen er til å bygge nødvendig kompetanse i næringen.

I forslaget til statsbudsjett 2022 ligger det i *kapittel 257 post 70*, 305 873 000 kroner til Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir).

Departementet vil videreføre programområdene i Kompetanseprogrammet, og det legges opp til at HK-dir kan prioritere programområdene ut fra gjeldende behov. NHO Reiseliv vil understreke viktigheten av at Kompetanseprogrammet, herunder treparts bransjeprogram for kompetanseutvikling, tilgodeses de bransjene som har blitt rammet spesielt hardt av pandemien, herunder reiselivsnæringen. Denne næringen ble stengt ned som en av de første, og gjenåpnet som en av de siste i september 2021. Et tiltak som bransjeprogram for kompetanseutvikling i reiselivet, vil kunne bøte på en del av kompetanseutfordringene. Om lag halvparten av NHO Reiselivs medlemmer oppga i 2020 at udekket kompetansebehov gjør at bedriftene taper kunder, og derigjennom et viktig inntektsgrunnlag. Kortere utdannings/kursløp (inntil ca. 3 mnd), som inkluderer teori og

praksis, bør også inngå i bransjeprogrammet. Slike ordninger ville hjelpe NHO Reiseliv ønsker videre at kortere utdannings/kursløp (kjøkkenassistent, servitør etc.), kan inngå i bransjeprogrammet.

Øremerke 100 mill. kroner til oppdatering av utstyr i fagopplæringen

For å gjøre elevene godt forberedt til arbeidslivet og læretida, må politikerne ta tak i utstyrssituasjonen i videregående opplæring, både lokalt og nasjonalt. Regjeringen må derfor gi mer ressurser til yrkesfaglig utstyr over statsbudsjettet, og fylkeskommunene må investere i nødvendig utstyr i yrkesfagene. Det er helt avgjørende at de videregående skolene har moderne utstyrsparke og samarbeider med næringslivet om dette. Flere av NHO Reiselivs medlemmer uttrykker bekymring over at elevene i for liten grad har kjennskap og erfaring med tidsriktig utstyr. Dette bekreftes av medlemsundersøkelsen til Utdanningsforbundet fra 2020.

I Hurdalsplattformen vil regjeringen gjennomføre et utstyrløft for yrkesfagopplæringa slik at skoledelen av opplæringen blir mer relevant for arbeidslivet elevene skal ut i. Dette korrelerer også med Fullføringsreformen - med åpne dører til verden og fremtiden, som fremhever viktigheten av oppdatert utstyr i fagopplæringen.¹

NHO Reiseliv foreslår derfor en satsing på 100 mill. til utstyr i yrkesfagopplæringen.

Fagbrev på jobb

Fagbrev på jobb-ordningen ble etablert i 2018, og i forbindelse med Utdanningsløftet 2020 ble det etablert tilskudd som skulle stimulere fylkeskommunene til å tilby ordningen. På denne måten kan flere ta et fagbrev i kombinasjon med arbeid. Tiltak som bidrar til økt kompetanse blant de ansatte, er særlig positivt for reiselivsnæringen, da et høyt antall faglærte og ufaglærte har forlatt bransjen gjennom pandemien.

Både fylkeskommunene og medlemmene NHO Reiseliv har vært i dialog med, er utelukkende positive til denne ordningen, da den treffer målgruppene på en god måte. Flere av medlemsbedriftene opplevde likevel at deres ansattes søknader ble avslått, fordi de fylkeskommunes stimuleringsmidler tidlig ble oppbrukt.

NHO Reiseliv er positiv til at ordningen videreføres, men vil understreke at de økonomiske rammene økes fra årets rammer, og neste års budsjett, til 60 millioner. Alternativt må det legges til rette for at fylkeskommunene kan øke rammene gjennom året, slik det har vært mulig å gjøre med de såkalte BIO-midlene (bedriftsintern opplæring).²

Utvidet og forsterket tilbud om Vg3 i skole for dem som ikke får læreplass bør omprioriteres

Vg3 i skole er et tilbud til søkere som ikke har fått læreplass, og skal føre elevene fram til fag- eller svenneprøve. NHO Reiseliv støtter seg på LO og NHOs holdning om at den beste fagopplæringen skjer i bedriftene, og ikke gjennom yrkesopplæring i skole.

Det er flere årsaker til at elever ikke får lærekontrakt. Én viktig forklaring blant NHO Reiselivs medlemmer er innen Restaurant- og matfag at søkerne ikke oppleves som kvalifiserte eller klare for overgangen til lære. Innen Reiselivs faget er situasjonen at det mangler lærebedrifter.

¹ Kap. 7.3.3 Utstyr i fag- og yrkesopplæringen, S. 112.

² S. 341, Prop. 1 S (2021–2022).

NHO Reiseliv mener derfor det foreslåtte tilskuddet på 150 millioner kroner til Vg3 i skole³, bør reduseres og kanaliseres ut til lærebedriftene som kan sikre lærlingetilbudet (fagbrev i reiseliv), eller til tidlig innsats i grunnskolen og i videregående skole som kan styrke elevenes ferdigheter (fagbrev i kokk og servitør).

Sikre videreføring av pilotprosjektet “Vi inkluderer” for å forberede unge jobbsøkere til arbeidsforberedende trening

Ungdommer og unge voksne (16-30 år) utenfor arbeidslivet og med manglende arbeidserfaring evt. hull i CV-en, øker i antall. Målgruppen besitter et stort potensial, når det er tilrettelagt for det; også for reiselivsnæringen som gjerne regnes som en inkluderingsbransje.

NHO Reiseliv mener derfor det må sikres midler til en rask oppfølging av pilotprosjektet “Vi inkluderer”, som avsluttes på nyåret 2022. På denne måten kan målgruppen raskt få arbeidsforberedende trening (AFT) i samarbeid mellom lokalt næringsliv og NAV.

Med hilsen
NHO Reiseliv

³ S. 341, Prop. 1 S (2021–2022).